

De viervoudige val van Satan

M.V. 2002. Update 14-10-2010
Alle Schriftaanhalingen komen uit de Statenvertaling (1977 of [HSV](#)).

Inhoud

In een viervoudige val zal Satan zijn eindbestemming bereiken:

[1ste val](#)

[2de val](#)

[3de val](#)

[4de val](#)

Appendixen:

[1. Waar bevinden zich Satan en zijn engelen?](#)

[2. Engelen die zich in de tijd van Genesis 6 misdroegen](#)

[3. Soorten afvallige engelen](#)

[4. Hebben engelen wel een lichaam?](#)

[5. Kunnen de duivel en zijn engelen fysiek op aarde verschijnen?](#)

[6. Zijn engelen geslachtsloos?](#)

[7. Zijn alle engelen mannelijk?](#)

1ste Val

Satan zondigde vóór de zondeval (Gn 3). Vermits hij Adam en Eva wilde aftrekken van God, was hij reeds in een zondige toestand gekomen. De Bijbel noemt Satan de eerste zondaar:

1Jh 3:8 “Wie de zonde doet, is uit de duivel; want de duivel zondigt vanaf het begin”.¹

Dit betekende zijn eerste val, en deze bezegelde ook de loop van zijn verdere ondergang.

Deze val van Satan was eerder een “morele” dan een “geografische” val². Hij viel moreel van God af maar hij bleef toegang krijgen tot Gods troon en de engelen (Job 1:6; 2:1). Hij werd toen niet neergeslagen en verwijderd uit de hemel, maar bleef operatief in de “hemelse gewesten” (Ef 2:2; 6:12). Hij kan daar nog steeds de broeders aanklagen (Op 12:10). Alhoewel Satan daar in de hemel geen autoriteit heeft, heeft hij dat wel m.b.t. de aarde (Mt 4:8-9; Ef 2:2; 6:12; 1Jh 5:19). Op te merken valt echter dat Satans macht door God wel gelimiteerd is, zoals we kunnen lezen in Jb 1:12 en 2:6. Hij is niet gelijk aan God (1Jh 4:4).

Wat Satan niét verloor weten we nu ongeveer, maar wat hij bij zijn eerste val wèl verloor is zijn schoonheid, luister, wijsheid, en zijn positie van cherub. Hij verloor ook de capaciteit om op aarde in een lichaam te verschijnen. Misschien verloor hij door zijn val wel elke materiële lichamelijke. Alleszins lezen we nergens in de Schrift dat Satan na zijn val ooit materieel-fysisch in een

¹ Begin: we weten niet precies waarop dit “begin” slaat. Als het slaat op de menselijke zondeval (zie Jh 8:44), dan valt de opstand van Satan daarmee samen (althans de ‘daad’). Dat laatste lijkt me niet aannemelijk. De Satan is in Gn 3 een slang en geen schitterende cherub meer.

² Eigenlijk is er maar één val van Satan: zijn oorspronkelijke morele daad van opstand tegen God. Daarna is hij nog drie keer gevallen, maar dat moet gezien worden als het gevolg van zijn aanvankelijke opstand. De volgende keren valt hij nog louter ‘geografisch’. Zijn tweede val gaat van hemel naar aarde, zijn derde van aarde naar abyssos en zijn vierde van abyssos naar hel (poel van vuur), stapsgewijs in neergaande lijn dus.

éigen lichaam op aarde is verschenen. Na de zondvloed zien we in de Bijbel ook geen fysieke verschijningen van afvallige engelen. Getrouwe engelen kunnen dat echter wèl.

Over Satans eerste val wordt geschreven in Ezechiël 28 en Jesaja 14.

Ezechiël 28:11-19

11 Wijders geschiedde het woord des HEEREN tot mij, zeggende: 12 Mensenkind! hef een klaaglied op over de koning van Tyrus, en zeg tot hem: Zo zegt de Heere HEERE: Gij verzegeelaar der som, vol van wijsheid en volmaakt in schoonheid! 13 Gij waart in **Eden, Gods hof**; alle kostbaar gesteente was uw deksel, sardisstenen, topazen en diamanten, turkooizen, sardonixstenen en jaspisstenen, saffieren, robijnen, en smaragden, en goud; het werk van uw trommelen en van uw pijpen was bij u; ten dage als gij geschapen werdt, waren zij bereid. 14 Gij waart een gezalfde, overdekkende **cherub**; en Ik had u alzo gezet; gij waart op Gods heilige berg; gij wandeltet in het midden der vurige stenen. 15 Gij waart volkomen in uw wegen, van den dag af, dat gij geschapen zijt, totdat er **ongerechtigheid** in u gevonden is. 16 Door de veelheid van uw koophandel hebben zij het midden van u met geweld vervuld, en gij hebt gezondigd; daarom zal Ik u ontheiligen van Gods berg, en zal u, gij overdekkende **cherub**! verdelen uit het midden van de vurige stenen! 17 Uw hart verheft zich over uw **schoonheid**; gij hebt uw **wijsheid** bedorven, vanwege uw **glans**; Ik heb u op de aarde weggeworpen, Ik heb u voor het aangezicht der koningen gesteld, om op u te zien. 18 Vanwege de veelheid van uw ongerechtigheden, door het onrecht van uw koophandel, hebt gij uw heiligdommen ontheiligt; daarom heb Ik een vuur uit het midden van u doen voortkomen, dat u heeft verteerd, en Ik heb u gemaakt tot as op de aarde, voor de ogen van allen, die u zien. 19 Allen, die u kennen onder de volken, zijn over u ontzet; gij zijt een grote schrik geworden, en zult er niet meer zijn tot in eeuwigheid.

Dit is het “klaaglied over de koning van Tyrus” (vs. 12). Deze passage is daarom eerstens een terugblik op de ondergang van de koning van Tyrus. Maar het is ook een blik op de eerste opstand en val van Satan, want deze zat als geestelijke macht achter Tyrus. Zie als voorbeeld de engel in Dn 10 die vocht met de demonenvorsten die achter Perzië en Griekenland stonden. Bovenstaande verzen in Ez 28 kunnen in essentie op niemand anders dan Satan en zijn gevallen toestand betrekking hebben.

De eerste val van Satan vond plaats in de tijd van het aardse paradijs, in Eden, vóór de zondeval: Ez 28:13.

Hier moet opgemerkt worden dat sommigen beweren dat die val plaatsvond op een paradijselijke aarde die miljoenen jaren eerder bestond, tussen Genesis 1:1 en 1:2 in, en die daarna met Satan ten onder is gegaan. Dit is overeenkomstig de zgn. ‘gap-theorie’ of ‘restitutieleer’. Dit is pure Bijbelinleg die alleen maar opgezet lijkt te zijn om de geologische kolom van de evolutionisten achterna te lopen, waarin gegoocheld wordt met ouderdommen van miljoenen jaren. Ez 28:13 zegt dat Satan een cherub was in Eden, en dus is hij niet vóór die Edense tijd ten val gekomen. Eden is dezelfde hof als waar Adam en Eva verbleven, en wij kennen slechts de enige en unieke hof van Eden waarvan de Bijbel spreekt in Genesis 2:8, geen andere die vroeger zou bestaan hebben.

De passage van Ez 28 toont de gevolgen voor Satan:

- Hij *was* in Eden, overladen met prachtige opsmuk, maar daarna niet meer (28:13-16)
- Hij *was* een beschuttende cherub, en is dat niet meer na zijn begane “onrecht” (28:14-16).
- Hij werd verbannen uit de Edense heerlijke plaatsen (28:16).
- Hij was luisterrijk getooid en uitermate schoon, maar verloor dit samen met zijn wijsheid (28:17, 18)
- Hij werd ter aarde geworpen, een oosterse uitdrukking voor ‘hij viel op zijn bek’ (28:17). Later zal hij echter geheel letterlijk uit de hemel verwijderd worden (Op 12:9). Zijn ondergang is sinds zijn eerste zonde eigenlijk al onomkeerbaar: het zaad (Jezus Christus) van de vrouw (Israël) zou

hem uiteindelijk de kop vermorzelen (Gn 3:15). Hij zal uiteindelijk in de “poel van vuur” belanden (Op 20:10; Ez 28:18, 19).

Na zijn val kon Satan zich blijkbaar niet meer materieel-lichamelijk³ op aarde vertonen. Echter, om krachtig te kunnen zijn moet hij op aarde over een lichaam beschikken, en daarom bezet hij (en zijn demonen) graag het lichaam van andere levende wezens. Dit deed hij in Eden door in een slang te varen (Gn 3), om zich zo aan Eva te vertonen en haar te misleiden. Later voer hij in Judas (Jh 13:27) en nog later zal hij in de Antichrist varen.⁴

Jesaja 14:3-23

3 En het zal geschieden ten dage, wanneer u de HEERE rust geven zal van uw smart, en van uw beroering, en van de harde dienstbaarheid, waarin men u heeft doen dienen; 4 Dan zult gij deze spreuk opnemen tegen de koning van Babel, en zeggen: Hoe houdt de drijver op? Hoe houdt de goudene op? 5 De HEERE heeft de stok der goddelozen gebroken, de scepter der heersers. 6 Die de volken plaagde in verbolgenheid met een plaag zonder ophouden, die in toorn over de heidenen heerste, die wordt vervolgd, zonder dat het iemand afweren kan. 7 De ganse aarde rust, zij is stil; zij maken groot geschal met gejuich. 8 Ook verheugen zich de dennen over u, en de cederen van Libanon, zeggende: Sinds dat gij daar nederligt, komt niemand tegen ons op, die ons afhouwe. 9 De hel van onderen was beroerd om uwentwil, om u tegemoet te gaan, toen gij kwaamt; zij wekt om uwentwil de doden op, al de bokken der aarde; zij doet al de koningen der heidenen van hun tronen opstaan. 10 Die al te zamen zullen antwoorden, en tot u zeggen: Gij zijt ook krank geworden, gelijk wij, gij zijt ons gelijk geworden. 11 Uw hovaardij is in de hel neergestort, met het geklank van uw luiten; de maden zullen onder u gestrooid worden, en de wormen zullen u bedekken. 12 Hoe zijt gij uit de hemel gevallen, o morgenster⁵, gij zoon van de dageraad! hoe zijt gij ter aarde neergehouwen, gij, die de heidenen krenktet! 13 En zeidet in uw hart: Ik zal ten hemel opklimmen, ik zal mijn troon boven de sterren Gods verhogen; en ik zal mij zetten op de berg der samenkomst aan de zijden van het noorden. 14 Ik zal boven de hoogten der wolken klimmen, ik zal de Allerhoogste gelijk worden. 15 Ja, in de hel zult gij neergestoten worden, aan de zijden van de kuil! 16 Die u zien zullen, zullen u aanschouwen, zij zullen op u letten, en zeggen: Is dat die man, die de aarde beroerde, die de koninkrijken deed beven? 17 Die de wereld als een woestijn stelde, en haar steden verstoorde, die zijn gevangenen niet liet los gaan naar huis toe? 18 Al de koningen der heidenen, zij allen liggen neer met eer, een ieder in zijn huis; 19 Maar gij zijt verworpen van uw graf, als een gruwelijke scheut, als een kleed der gedoden, die met het zwaard doorstoken zijn; als die nederdalen in een steenkuil, als een vertreden dood lichaam. 20 Gij zult er niet bij gevoegd worden in de begrafenis; want gij hebt uw land verdorven, en uw volk gedood; het zaad der boosdoeners zal in eeuwigheid niet genoemd worden. 21 Maakt de slachting voor zijn kinderen gereed, om de ongerechtigheid van hun vaderen; dat zij niet opstaan, en de aarde erven, en de wereld vervullen met steden; 22 Want Ik zal tegen hen opstaan, spreekt de HEERE der heerscharen, en Ik zal van Babel uitroeien de naam en het overblijfsel, en de zoon en de zoonszoon, spreekt de HEERE. 23 En Ik zal hen stellen tot een erve der nachtuilen, en tot waterpoelen; en Ik zal hen met een bezem van het verderf wegvagen, spreekt de HEERE der heerscharen.

Dit is het “spotlied op de koning van Babel” (14:4). Sterren (14:12) stellen in de Schrift dikwijls engelen voor : Jb 38:7, Js 14:2; vgl. 1Kn 22:19 “heir des hemels” met Dt 4:19; Js 24:21-23.

³ Dit is niet hetzelfde als ‘materialiseren’. Dat laatste veronderstelt een overgang van niet-materie (in casu geest) naar materie, terwijl engelen een (hogere) hemels lichaam bezitten dat ook materieel op de (lagere) aarde kan verschijnen.

⁴ Sommigen spreken nogal eens van ‘incarneren’ wanneer het om de duivel (of de demonen) gaat. Dit is een onjuiste uitdrukking. Incarnatie komt van het kerklating *incarnatio* (van *caro*, gen. *carnis* = vlees). In de christelijke terminologie is dit de aanduiding voor de menswording van Gods Zoon. Letterlijk betekent deze term ‘vleeswording’. Van de duivel (of de demonen) kan men niet zeggen dat zij ‘vlees worden’ - dat kunnen zij niet. Zij hebben geen vleeselijk lichaam (vgl. Lk 24:39) - zij bezetten *andermans* lichaam of vlees.

⁵ Het Hebreeuwse woord dat hier weergegeven wordt als ‘morgenster’, wordt in de Vulgaat vertaald met het Latijnse ‘Lucifer’, hetgeen ‘lichtbrenger’ betekent (NBG met kantt.). De Vulgaat is de Latijnse vertaling van de Bijbel, verworpen door de Hervormers.

De koning van Babel had zich tijdens zijn aardse leven een gewillig instrument van de Satan be-toond; als er dan een oordeel over Babel uitgesproken wordt, dan ligt het voor de hand dat er ook van een oordeel over Satan melding wordt gemaakt.⁶ Deze passage is dan eerstens een toekomstpro-fetie voor Babel (14:4), maar tegelijk is het een blik op de val van Satan, in een breed perspectief, vanaf Eden tot aan zijn totale ondergang.

In Js 14:12 wordt Satan “morgenster”⁵ genoemd. In Job 38:4, 7 lezen we dat bij de schepping “de morgensterren tezamen juichten”. Satan was vóór zijn val bij de schepping aanwezig. Maar hij pleegde opstand tegen Gods troon (14:13-14), waarbij hij ten val kwam. Later zal hij voor duizend jaren gebonden worden in de “afgrond” (14:15; Op 20:1-3), en uiteindelijk zal hij in de poel van vuur geworpen worden (Op 20:10).

Als gevolg van zijn opstand kwam Satan ten val. In Js 14:12 wordt gezegd: “Hoe zijt gij uit de he-mel gevallen, gij morgenster”. Hij wordt vergeleken met een ster die uit de hemel is “gevallen”. Hij werd *afvallig*. Ook in de betekenis van: ‘hij viel op zijn bek’. Een *vallende ster* is in Openbaring iemand die uit zijn hoge positie afvalt of die uit zijn machtspositie omvergeworpen wordt. In Op 12:9 wordt Satan volstrekt uit de hemel verwijderd, hij wordt neergeworpen na een felle strijd, en hem wordt dan elke toegang tot alle hemelen ontzegd. Dat zal zijn in de helft van de 70ste jaarweek of het begin van de eigenlijke Grote Verdrukking. De Heer Jezus heeft dit in Lk 10:18 in een visi-oen gezien en aangekondigd: “Ik zag de Satan als een bliksem uit de hemel vallen”, zijn tweede val.

Als Paulus aan Timotheüs over de voorwaarden spreekt waaraan een opziener moet voldoen, zegt hij ons ook iets over Satans val:

1Tm 3:6 “...geen pasbekeerde, opdat hij niet hoogmoedig wordt en onder het oordeel van de dui-vel valt”.

De oorzaak van Satans val was zijn hoogmoed. Dat komt overeen met wat staat geschreven in Ez 28 en Js 14.

2de Val

De tweede val van Satan is zijn verbanning naar de aarde. Hij verdwijnt daardoor geheel uit alle hemelen, Op 12:7-9:

7 Toen brak er oorlog uit in de hemel: Michaël en zijn engelen voerden oorlog tegen de draak, ook de draak en zijn engelen voerden oorlog. 8 Maar zij waren niet sterk genoeg en hun plaats werd in de hemel niet meer gevonden. 9 En de grote draak werd **eruit geworpen**, namelijk de oude slang, die duivel heet en satan, die de hele bewoonde wereld misleidt. Hij werd neergeworpen op de aarde **en zijn engelen werden met hem neergeworpen**.

Als engelen (in casu demonen) uit de hemelse sferen worden geworpen, betekent dit dat zij nog uitsluitend actief worden op de aarde. Om echter kracht op aarde uit te oefenen zullen demonen in lichamen van levende wezens moeten varen (bezetten). Engelen die hun plaats verlieten hebben altijd al mensen bezet, hetgeen de Bijbel dan ook ‘bezetenheid’⁷ noemt. Vergelijk dit met Mt 8:28, alwaar de demonen die dreigden uitgeworpen te worden, smeekten om in een kudde zwijnen te mogen varen. Zij moeten een aards lichaam hebben om krachtig te zijn en om rust te vinden (Mt 12:43) op aarde.

Satan zal na zijn uitwerping uit de hemelse gewesten, onmiddellijk in de Antichrist varen. Zijn de-monen zullen evenzo in de lichamen varen van de handlangers van de Antichrist en die van het her-stelde Romeinse rijk. Hoe verschrikkelijk zullen deze duivelse machthebbers dan op aarde tekeer gaan!

Het is van belang om telkens op te merken hoeveel bewijzen er zijn dat de Gemeente vóór de Grote Verdrukking in de hemel zal zijn opgenomen. Zo ook hier. Als de duivel op de aarde geworpen is,

⁶ Ook tegen Kapernaüm, waar in feite eveneens Satan achter zat, worden dezelfde woorden als die van Js 14:15 ge-bruikt! (Mt 11:23; Lk 10:15). Kapernaüm was de stad waar Jezus woonde (Mt 4:13); het was “Zijn eigen stad” (Mt 9:1).

⁷ Degenen die in het Nieuwe Testament door demonen ‘bezet’ waren, worden ‘bezetenen’ genoemd (*daimonizomenous*, in bv. Mt 4:25). Dit betekent eigenlijk ‘mensen die demonen hebben’.

kan de Gemeente niet meer beneden zijn, want dan zou het niet meer waar zijn dat wij een strijd hebben tegen de machten in de *hemelse* gewesten (Ef 6:12).

3de Val

De derde val van Satan is zijn verbanning naar de “afgrond” (Gr. *abyssos*)⁸. Hij wordt daar voor duizend jaren gebonden en opgesloten, Op 20:1-3:

1 En ik zag een engel neerdalen uit de hemel met de sleutel van de afgrond en een grote ketting in zijn hand. 2 En hij greep de draak, de oude slang, dat is de duivel en de satan, en **bond hem duizend jaar** 3 en wierp hem in de **afgrond**, en sloot hem daarin op en verzegelde die boven hem, opdat hij de naties niet meer zou misleiden, totdat de duizend jaar voleindigd zouden zijn. Daarna moet hij een korte tijd worden losgelaten.

Uit de Abyssos zal hij nog wel even losgelaten worden, als de duizend jaren voleindigd zijn (Op 20:7-9), maar dit resulteert zeer snel in zijn vierde val.

4de Val

De vierde val van Satan is zijn verwijdering naar de “poel van vuur” (Gr. *limnen tou furos*), om er voor eeuwig te verblijven, Op 20:10:

10 En de duivel die hen misleidde, werd geworpen in de **poel van vuur** en zwavel, waar ook het beest en de valse profeet reeds zijn. En zij zullen gepijnigd worden dag en nacht **in alle eeuwigheid**.

Dit is de allerlaagste positie en toestand die er bestaat, en die is onomkeerbaar.

Appendixen

1. Waar bevinden zich Satan en zijn engelen?

Na zijn eerste val verkeert Satan (en zijn engelen) nog steeds in “het hemelse” (*epouranios*):

Ef 6:12 “Want wij hebben de strijd niet tegen vlees en bloed, maar tegen de overheden, tegen de machten, tegen de machthebbers van de wereld, van de duisternis van dit tijdperk, tegen de geestelijke boosheden in de lucht [*epouranios*]⁹”.

Ook Christus bevindt Zich daar:

Ef 1:20-21 “die Hij gewerkt heeft in Christus, toen Hij Hem uit de doden opwekte en zette aan Zijn rechterhand in de hemel [*epouranios*], 21 ver boven alle overheid en macht en kracht en heerschappij en elke naam die genoemd wordt, niet alleen in dit tijdperk, maar ook in het komende”.

En positioneel de Gemeente die Christus’ Lichaam is:

Ef 1:3 “Gezegend zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegen in de hemel [*epouranios*] in Christus”.

Ef 2:6 “en heeft ons mede opgewekt en mede in de hemel [*epouranios*] gezet in Christus Jezus”.

Ef 3:10 “opdat nu door de gemeente bekend gemaakt zou worden aan de overheden en de machten in de hemel [*epouranios*] de veelvuldige wijsheid van God”.

Ook uit Job 1 en 2 weten we dat Satan nog steeds toegang heeft tot God, ergens in de hemel:

⁸ *Abyssos* betekent letterlijk ‘bodemloze’ (put) - in de KJV weergegeven als ‘bottomless pit’.

⁹ Strong’s code 2032: *επουρανιος* – from *επι* - *epi* 1909 and *ουρανος* - *ouranos* 3772; above the sky:--celestial, (in) heaven(-ly), high.

Jb 1:6 “Er was nu een dag, als de kinderen Gods kwamen, om zich voor den HEERE te stellen, dat de satan ook in het midden van hen kwam” (zie ook 2:1).

Er is meer dan één hemel. Het Hebreeuwse woord voor ‘hemel’, *sjamaim*, is een meervoudsvorm. Paulus spreekt van *de derde hemel* (het “paradijs”), waarin “een mens” (waarschijnlijk hijzelf) werd opgetrokken (2Ko 12:2-4). Volgens de Joodse overlevering zijn er zeven hemelen. Hoe dan ook: God komt ergens in de hemelen op bepaalde tijdstippen samen met het “ganse heir des hemels”, met goeden én slechten (zie: “aan rechter- en linkerhand”):

1Kn 22:19-23 “Verder zeide hij [= Micha]: Daarom hoort het woord des HEEREN: Ik zag de HEERE, zittende op Zijn troon, en al het hemelse heer staande naast Hem, aan Zijn rechterhand en aan Zijn linkerhand. 20 En de HEERE zeide: Wie zal Achab overreden, dat hij optrekke en valle te Ramoth in Gilead? De een nu zeide aldus, en de andere zeide alzo. 21 Toen ging een geest uit, en stond voor het aangezicht des HEEREN, en zeide: Ik zal hem overreden. En de HEERE zeide tot hem: Waarmee? 22 En hij zeide: Ik zal uitgaan, en een leugengeest zijn in de mond van al zijn profeten. En Hij zeide: Gij zult overreden, en zult het ook vermogen; ga uit en doe alzo. 23 Nu dan, zie, de HEERE heeft een leugengeest in de mond van al deze uw profeten gegeven; en de HEERE heeft kwaad over u gesproken”.

Hier heeft ook Satan nog steeds toegang. Hij kan daar nog steeds de broeders aanklagen (Op 12:10).

Men moet onderscheid maken tussen de uitdrukking “het hemelse” [*epouranios*] en de “hemel der hemelen” (Dt 10:14; 1Kn 8:27; Ps 148:4). In deze ‘opperhemel’ woont God in een voor mensen “ontoegankelijk licht” (1Tm 6:16) en wonen enkel zij die in een intieme omgang met Hem leven (Ps 148:4). Dit is beslist niet de plaats waar Satan nog toegang heeft. De uitdrukking *epouranios* heeft vooral betrekking op het hemelse regeringsplatform en zij die daar deel van uitmaken (Ef 1:20; 6:12). Vanuit die regerende “hemel” (NBG: “hemelse gewesten”) gaat de invloed van Satan, als “de overste van de wereld” (Jh 12:31; 14:30; 16:11), vooral uit naar de aardse atmosfeer, want hij is “de overste van de macht der lucht” (Gr. *aer*: lucht; Ef 2:2).

Op te merken valt dat Satans macht door God wel gelimiteerd is, zoals we kunnen lezen in Jb 1:12 en 2:6. Hij is niet gelijk aan God (1Jh 4:4).

Satan woont beslist niet in de hel! Hoevele mensen hebben hierover een onbijbelse visie! Hoe dikwijls worden Satan en zijn demonen op schilderijen en tekeningen als hellemonsters afgebeeld, te midden van vuur, terwijl zij in feite en nog steeds hemelbewoners zijn!

2. Engelen die zich in de tijd van Genesis 6 misdroegen

In Gn 6:1-4 lezen we van engelen die zondigden door zich aardse vrouwen te nemen, waardoor er een geslacht van reuzen¹⁰ werd voortgebracht. Dit was in de tijd vóór de zondvloed:

1 En het geschiedde, toen de mensen op de aardbodem begonnen te vermenigvuldigen, en hun dochters geboren werden, 2 Dat Gods zonen de dochters der mensen aanzagen, dat zij schoon waren, en zij namen zich vrouwen uit allen, die zij verkoren hadden. 3 Toen zeide de HEERE: Mijn Geest zal niet in eeuwigheid twisten met de mens, omdat hij ook vlees is; doch zijn dagen zullen zijn honderd twintig jaren. 4 In die dagen waren er reuzen op de aarde, en ook daarna, toen Gods zonen tot de dochters der mensen ingegaan waren, en zich kinderen gewonnen hadden; deze zijn de geweldigen, die van ouds geweest zijn, mannen van naam.

Deze engelen waren in staat zich vrouwen nemen omdat zij wel degelijk een lichaam hadden! Zij behoorden niet tot degenen die samen met Satan vóór Gn 3 ten val kwamen en hun lichamen verloren hadden¹¹, of lichamelijk beperkt werden. De engelen uit Gn 6 werden na hun zonde naar de “afgrond” (Tartarus) verbannen (2Pt 2:4; Jd 6). Na de vloed zien wij in de Bijbel geen zondigende engelen meer verschijnen in mensengedaante, maar wel bezetenheid van mensen (en dieren) door de geesten van opstandige engelen (demonen). Enkel getrouwe engelen zien we daarna nog in fysiek-materiële gedaante verschijnen.

¹⁰ De verhalen over reuzen leven nog verder in allerlei antieke sagen, maar berusten op een kern van waarheid.

¹¹ In de veronderstelling dat Satan niet de enige was die toen opstand pleegde.

3. Soorten afvallige engelen

Sommige van de gevallen engelen kunnen zich in zekere zin ‘vrij’ bewegen, terwijl andere ‘gebonden’ zijn.

1. De ‘gebonden’ engelen.

- Engelen die vóór de vloed naar de aarde kwamen om zich vrouwen te nemen (zie Gn 6:1-4), en daarna gestraft werden met opsluiting in de ‘afgrond’ (*tartarus*, een ander woord voor *abyssos*: 2Pt 2:4; Jd 6). Satan zal later ook gebonden worden, voor 1000 jaren in deze afgrond (*abyssos*, Op 20:1-3).
- Engelen waarvan we de antecedenten niet kennen maar die tijdelijk opgesloten zijn in de afgrond tot de zeventigste jaarweek (*abyssos*, Op 9:1-11; Lk 8:31).

2. De ‘vrije’ opstandige engelen. Deze noemen wij meestal “demonen” of “boze geesten”. Zij kozen eertijds de kant van Satan en stonden dus ook op tegen God. In de tijd van Jezus’ geboorte had Satan één derde van de hemelse engelen tot zijn beschikking (Op 12:4). Zij bewegen zich allen in de hemelse gewesten (Jb 1:7; Ef 6:12) en in de aardse atmosfeer (Ef 2:2). Hun ‘vrijheid’ duurt in onze dagen nog steeds voort.¹²

De engelen van de tweede categorie worden meestal “demonen” of “boze geesten” genoemd.

Benamingen en aanduidingen voor Satan en zijn demonen in het Nieuwe Testament		
Griekse benaming (Textus Receptus)	Nederlandse vertaling	Voorkomend in
<i>satanas</i>	<i>satan</i> (= tegenstander, aanklager)	Lk 22:3
<i>beelzeboul archonti tón daimonión</i>	<i>beëlzebul, de overste van de demonen</i>	Mt 12:24
<i>drakón megas purros</i>	<i>grote rode draak</i>	Op 12:3
<i>ho peirazón</i>	<i>de verzoeker</i>	1Th 3:5
<i>ho katégoros</i>	<i>de aanklager van de broeders</i>	Op 12:10
<i>pseustés kai ho patèr autou</i>	<i>leugenaar en de vader van de leugen</i>	Jh 8:44
<i>anthròpoktonos</i>	<i>mensenmoordenaar</i>	Jh 8:44
<i>ho kleptès</i>	<i>de dief</i>	Jh 10:10
<i>antikeimenó</i>	<i>de tegenpartij of tegenstander</i>	1Tm 5:14
<i>tou ponèrou</i>	<i>de boze</i>	Mt 6:13
<i>echthros</i>	<i>de vijand</i>	Mt 13:39
<i>ton ofin ton archaion</i>	<i>de oude slang</i>	Op 20:2
<i>ho ofis</i>	<i>de slang</i>	2Ko 11:3
<i>diabolos</i>	<i>de duivel (= lasteraar)</i>	1Pt 5:8
<i>diaboló kai tois aggelois</i>	<i>de duivel en zijn engelen</i>	Mt 25:41
<i>ho archón tou kosmou</i>	<i>de overste van deze wereld</i>	Jh 12:31
<i>ton archonta tès exousias tou aeros</i>	<i>de overste van de macht der lucht</i>	Ef 2:2
<i>pneumatós ...en tois uióis tès apeitheias tès exousias tou skotous</i>	<i>de geest die werkt in de zonen der ongehoorzaamheid</i>	Ef 2:2
<i>ho theos tou aiónos</i>	<i>macht van de duisternis</i>	Ko 1:13
<i>aggelon fótos</i>	<i>de god van deze eeuw</i>	2Ko 4:4
<i>león óruomenos</i>	<i>engel des lichts</i>	2Ko 11:14
<i>belial</i>	<i>brullende leeuw</i>	1Pt 5:8
	<i>Belial</i>	2Ko 6:15
	<i>beschuttende cherub</i>	Ez 28:14, 16
	<i>de Leviathan, de snelle, kronkelende slang, de draak</i>	Js 27:1
<i>aggelos satan</i>	<i>engel van satan</i>	2Ko 12:7
<i>daimonion</i>	<i>demon</i>	Mt 17:18
<i>xenón daimonión</i>	<i>vreemde goden</i>	Hd 17:18
<i>pneumati</i>	<i>geest</i>	1Jh 4:1
<i>pneuma daimoniou akathartou</i>	<i>geest van een onreine demon</i>	Lk 4:33
<i>pneumata daimonión</i>	<i>geesten van demonen</i>	Op 16:14
<i>tas archas pros tas exousias pros tous kosmokratoras</i>	<i>de overheden, de machten, de wereldbeheersers</i>	Ef 6:12
<i>pneumatika tès ponèrias</i>	<i>geesten van de boosheid</i>	Ef 6:12
<i>pneumatón ponèrón</i>	<i>boze geesten</i>	Lk 7:21
<i>pneumasin planois</i>	<i>verleidende geesten</i>	1Tm 4:1
<i>pneuma tès planès</i>	<i>geest van dwaling</i>	1Jh 4:6
<i>pneumati akathartó</i>	<i>onreine geest</i>	Mk 1:23
<i>pneuma puthónos</i>	<i>waarzeggende geest (= letterlijk ‘pythongees’)</i>	Hd 16:16
<i>pneuma alalon</i>	<i>stomme geest</i>	Mk 9:17
<i>to pneuma to alalon kai kófon</i>	<i>stomme en dove geest</i>	Mk 9:25
<i>pneuma echousa astheneias</i>	<i>geest van ziekte (of ‘zwakheid’)</i>	Lk 13:11
	<i>demonen: Hebreeuws: ‘harige bokken’ (Strong’s 8163)</i>	Lv 17:7

¹² In Op 20:1-3 is enkel sprake van Satan. Er wordt daar niet gezegd dat ook de demonen gebonden worden voor 1000 jaren.

Het woord 'demon' (Gr. *daimonion*) in zijn de context

1. demonen = onreine geesten, zie Mk 5:1-18; Mk 7:25-30; Lk 4:33; Lk 9:42: *pneumati akathartó* zijn eigenlijk *daimonia*.
2. demonen = boze geesten, zie Lk 8:2, 3: *pneumatón ponèrón* zijn eigenlijk *daimonia*.
3. demonen = afgoden, idolen, zie 1Ko 10:19-21: *eidólón* zijn eigenlijk *daimonión*.
4. demonen = goden, zie Hd 17:18, 22: vreemde goden = *xenón daimonión*; de goden bijzonder toegewijd = *deisidaimoneterous*.

Voor het gehele NT geldt:

demon(en)(isch) = *daimon*...

Zoekresultaat voor 'daimon' in de Textus Receptus (met aftrek van deze vernoemd onder punt 6):

Mt 7:22; 8:31; 9:33, 34(2x); 10:8; 11:18; 12:24(2x), 27, 28; 17:18; Mk 1:34(2x), 39; 3:15, 22(2x); 5:12; 6:13; 7:26, 29, 30; 9:38; 16:9, 17; Lk 4:33, 35, 41; 7:33; 8:2, 27, 29, 30, 33, 35, 38; 9:1, 42, 49; 10:17; 11:14(2x), 15(2x), 18, 19, 20; 13:32; Jh 7:20; 8:48, 49, 52; 10:20, 21; Hd 17:18, 22; 25:19; 1Ko 10:20(2x), 21(2x); 1Tm 4:1; Jk 2:19; 3:15; Op 9:20; 16:14; 18:2. (68 maal).

god(en) = *daimonion*: Hd 17:18, 22. (2 maal).

God = (*ho*) *theos*.

god(en) = *theos*: Jh 10:34, 35; Hd 7:40; 14:11, 15; 19:26; 28:6; 1Ko 8:5(2x); 2Ko 4:4; Gl 4:8. (11 maal).

godin = *theas*: Hd 19:27. (1 maal).

5. godsdienst = demonenaanbidding (*deisidaimonias*): Hd 25:19.

Voor het gehele NT geldt:

godsdienst = *deisidaimonias*: Hd 25:19 (1 maal).

godsdienst, religie, verering = *thrèskeias*: Hd 26:5; Ko 2:18,23; Jk 1:26(2x),27. (6 maal).

godsdienstig(e)(n) = *sebomenón*: Hd 13:43, 50; 16:14; 17:4, 17; 18:7. (6 maal).

6. bezeten(e)(n) = *daimonizomenos* (= iemand 'die een (of meer) demon(en) heeft')

Zoekresultaat voor 'daimon' in de Textus Receptus (met aftrek van deze vernoemd onder punt 4):

Mt 4:24; 8:16, 28, 33; 9:32; 12:22; 15:22; Mk 1:32; 5:15, 16, 18; Lk 8:36; Jh 10:21. (13 maal).

Satan heeft één derde van de engelen vóór de geboorte van de Messias meegesleurd om te trachten Hem te "verslinden". Dat lezen we in Op 12:4.:

Op 12:1-5 "En er verscheen een groot teken in de hemel: een vrouw, bekleed met de zon, en de maan was onder haar voeten en op haar hoofd een kroon van twaalf sterren. 2 En zij was zwanger en schreeuwde het uit in haar weeën en in haar pijn om te baren. 3 En er verscheen een ander teken in de hemel. En zie: een grote vuurrode draak met zeven koppen en tien horens. En op zijn koppen zeven kronen. 4 En zijn staart veegde het derde deel van de sterren van de hemel en wierp die op de aarde. En de draak stond voor de vrouw, die op het punt stond te baren, opdat hij haar kind verslinden zou, zodra zij het gebaard zou hebben. 5 En zij baarde een zoon, een mannelijk kind, dat alle naties zal hoeden met een ijzeren staf. En haar kind werd weggerukt tot God en tot Zijn troon".

Vlak vóór de geboorte van de Heer maakte de "draak", (de duivel) zich op om de Messias reeds van bij zijn geboorte te "verslinden" (12:4). De vrouw Israël is immers *hoogzwanger* en schreeuwde in haar *weeën* (12:2). De draak zou dat niet alléén doen, maar sleepte daartoe "het derde deel van de sterren van de hemel" mee, namelijk "zijn" engelen (demonen). Het is à propos de *draak* (dit is Satan, vgl. Op 20:2) die deze sterren werpt, terwijl in 12:9 *Michaël en zijn engelen* de Satan en zijn engelen neerwerpen: er is geen overeenkomst tussen 12:4 en 12:9 (hiertussen ligt het gehele Gemeentetijdperk). De duivel en zijn demonen hebben tot op de tijd van Op 12:9 nog steeds toegang tot de hemelse gewesten (zie Ef 6:12). De Satan "wierp" zijn engelen naar de aarde, ze "vielen" niet zoals in Dn 8:10 door toedoen van een aardse macht. Er is geen parallel met Dn 8:10. Satan heeft de *macht* zijn engelen te *bevelen* en te *zenden*. Vlak vóór de geboorte van onze Heer beval Satan zijn demonen Hem te verslinden. Hij gebruikt bij dat commando zijn 'staart', een symbool van de leugenprofeet in Js 9:14. Reeds in Eden gebruikte de Satan de leugen om anderen te misleiden en zo te trachten Gods plannen te dwarsbomen - hij is immers "de vader van de leugen" (Jh 8:44) - en vanaf de geboorte van de Heer Jezus heeft hij dat wapen gebruikt om iedereen tegen God en Zijn plannen op te zetten. Echter, dit liep uit op een overwinning van de Messias, doordat Hij opstond uit de doden. In plaats van Hem écht te kunnen "verslinden" (12:4) werd Hij "weggerukt naar God en naar zijn troon" (12:5).

Satan blijkt in Op 12:4 een derde van de engelen ter beschikking te hebben voor zijn plannen. Bij zijn tweede val in Op 12:9 lezen we andermaal dat hij vele engelen aan zijn kant heeft:

Op 12:9 “En de grote draak werd eruit geworpen, namelijk de oude slang, die duivel heet en satan, die de hele bewoonde wereld misleidt. Hij werd neergeworpen op de aarde en zijn engelen werden met hem neergeworpen”.

Hier zien we Satans tweede val. Tot dan verschijnt hij met al de zijnen in de hemelse gewesten, het regeringsgebied van de hemel. Zij zijn de duistere machten en overheden in de hemelse gewesten (Ef 2:2; 6:12) die ook de broeders aanklagen (Op 12:10). Zij hebben ook de vrijheid om in andere beschikbare lichamen te varen (Lk 8:30-33) en daarmee mens en dier tot bezetenheid¹³ te drijven opdat zijn vuile plannen worden uitgevoerd.

4. Hebben engelen wel een lichaam?

Velen denken dat engelen geen lichaam hebben, omdat de Bijbel zegt dat het dienende “geesten” zijn (Hb 1:14), en geesten hebben volgens hen geen lichaam. Engelen zijn inderdaad geesten, maar zij beschikken echter ook over een lichaam dat bij hun geestelijke natuur past, waarmee zij o.a. niet begrensd lijken te worden door onze aardse dimensies en materie.

Bij gevallen engelen (demonen) liggen de zaken anders. Zij kunnen zich niet materieel manifesteren. Voor mensenogen kunnen dezen zich enkel voordoen als een soort geest- of spookschijnsel. Deze geestverschijnselen kunnen op mensen gelijken, maar missen een feitelijke, tastbare materialiteit. Toen Jezus aan de discipelen verscheen meenden zij zo’n geest te zien, maar Jezus verzekerde hen dat dit niet zo was. Jezus was niet een geest zonder lichaam, want Hij had een lichaam van “vlees en beenderen”, waarmee Hij zelfs kon eten:

Lk 24:36-43 “En toen zij over deze dingen spraken, stond Jezus Zelf in hun midden en zei tegen hen: Vrede zij u. 37 En zij werden angstig en zeer bevreesd en dachten dat ze een geest zagen. 38 En Hij zei tegen hen: Waarom bent u in verwarring en waarom komen zulke overwegingen op in uw hart? 39 Zie Mijn handen en Mijn voeten, want Ik ben het Zelf. Raak Mij aan en zie, want een geest heeft geen vlees en beenderen, zoals u ziet dat Ik heb. 40 En terwijl Hij dit zei, toonde Hij hun de handen en de voeten. 41 En toen zij het van blijdschap nog niet geloofden en zich verwonderden, zei Hij tegen hen: Hebt u hier iets te eten? 42 En zij gaven Hem een stuk van een gebakken vis en van een honingraat. 43 En Hij nam het en at het voor hun ogen op”.

In verband met de opstanding spreekt Paulus over de verschillende *soorten* lichamen die God gemaakt heeft:

1Ko 15:38-51 “God echter geeft daaraan een lichaam zoals Hij heeft gewild, en aan elk van de zaden zijn eigen lichaam. 39 Alle vlees is niet hetzelfde vlees, maar een andere soort is vlees van mensen, en een andere vlees van dieren, en een andere van vissen, en een andere van vogels. 40 En er zijn hemelse lichamen en er zijn aardse lichamen, maar een andere is de heerlijkheid van de hemelse en een andere die van de aardse. 41 Een andere is de heerlijkheid van de zon, en een andere is de heerlijkheid van de maan, en een andere is de heerlijkheid van de sterren, want de ene ster verschilt in heerlijkheid van de andere ster. 42 Zo zal het ook met de opstanding van de doden zijn. Het lichaam wordt gezaaid in vergankelijkheid, het wordt opgewekt in onvergankelijkheid. 43 Het wordt gezaaid in oneer, het wordt opgewekt in heerlijkheid. Het wordt gezaaid in zwakheid, het wordt opgewekt in kracht. 44 Een natuurlijk lichaam wordt gezaaid, een geestelijk lichaam wordt opgewekt. Er is een natuurlijk lichaam en er is een geestelijk lichaam. 45 Zo staat er ook geschreven: De eerste mens Adam is geworden tot een levende ziel, de laatste Adam tot een levendmakende geest. 46 Het geestelijke echter is niet eerst, maar het natuurlijke, daarna het geestelijke. 47 De eerste mens is uit de aarde, stoffelijk en de tweede mens is de Heere uit de hemel. 48 Zoals de stoffelijke mens is, zo zijn ook de stoffelijke mensen en zoals de hemelse is, zo zijn ook de hemelse mensen. 49 En zoals wij het beeld van de stoffelijke gedragen hebben, zo zullen wij ook het beeld van de hemelse dragen. 50 Maar dit zeg ik, broeders, dat vlees en bloed¹⁴ het Koninkrijk van God niet kunnen beërven en de vergankelijkheid beërft de

¹³ Degenen die in het Nieuwe Testament door demonen ‘bezet’ waren, worden ‘bezetenen’ genoemd (*daimonizomenous*, in bv. Mt 4:25). Dit betekent eigenlijk ‘mensen die demonen hebben’.

¹⁴ Vlees en bloed: met deze uitdrukking wordt de vergankelijke natuurlijke mens bedoeld (vgl. Mt 16:17; Gl 1:16). Anderen menen dat het opstandingslichaam van Jezus niet uit “vlees en bloed” maar letterlijk uit “vlees en beenderen”

onvergankelijkheid niet. 51 Zie, ik zeg u een geheimenis: Wij zullen wel niet allen ontslapen, maar wij zullen wel allen veranderd worden”.

Er bestaan dus hemelse lichamen voor hemelbewoners, met een aparte heerlijkheid. Engelen hebben dus blijkbaar ook een lichaam: een “geestelijk lichaam”, van een hogere natuur dan een aards lichaam. Als de engelen op aarde verschenen, kwamen ze meestal in mensengedaante (Dn 10:18), waarbij het verschil met echte mensen niet opviel; zie Hebreëen:

Hb 13:2 “Vergeet de gastvrijheid niet, want hierdoor hebben sommigen zonder het te weten engelen onderdak verleend”.

Engelen hebben echter ook de capaciteit om in grote heerlijkheid te verschijnen, zodat ze glanzen, blinken, stralen, schitteren, als het helderste wit (Mt 28:3; Lk 24:4). In dat opzicht lijkt hun verschijning dan erg op het lichaam van de Heer Jezus bij de transfiguratie (Mt 17:2; Mk 9:3; Lk 9:28). Zij kunnen eveneens doorheen muren verschijnen en dan plots weer verdwijnen (Lk 1:11-13; Hd 5:19-20; 12:7-10), net zoals Jezus’ opstandingslichaam (Jh 20:19; Lk 24:31, 36). Ook wij zullen in de opname of opstanding “veranderen tot gelijkvormigheid aan het *lichaam* van Zijn heerlijkheid” (Fp 3:21) en een “geestelijk lichaam” ontvangen (1Ko 15:44).

5. Kunnen de duivel en zijn engelen fysiek op aarde verschijnen?

Satan en zijn engelen verloren de capaciteit om op aarde in een materieel lichaam te verschijnen zoals engelen dat kunnen. We lezen nergens in de Schrift dat Satan ooit materieel-fysisch in een eigen lichaam op aarde is verschenen. Na de zondvloed zien we in de Bijbel ook geen materieel-fysische verschijningen van afvallige engelen. Door dit gebrek zijn zij op aarde in hun werkzaamheid geremd en trachten zij in een vreemd lichaam een woonst te zoeken. Vergelijk Mt 12:43-45:

“Wanneer nu de onreine geest van de mens uitgegaan is, gaat hij door dorre plaatsen om rust te zoeken, en hij vindt die niet. 44 Dan zegt hij: Ik zal teruggaan naar mijn huis, waar ik uit weggegaan ben; en wanneer hij komt, vindt hij het leeg, met bezems gekeerd en opgeruimd. 45 Dan gaat hij weg en neemt zeven andere geesten met zich mee, die meer verdorven zijn dan hijzelf, en wanneer zij naar binnengegaan zijn, gaan zij daar wonen; en het einde van die mens wordt erger dan het begin. Zo zal het ook met dit verdorven geslacht zijn”.

Tegen het feit dat Satan en zijn engelen niet materieel op aarde kunnen verschijnen, brengen sommigen de volgende Schriftplaatsen in: Zc 3:1; Mt 4:1-10 en diverse teksten uit Openbaring:

- Zc 3:1: dit is echter een visioen of nachtgezicht, geen materiële tegenwoordigheid; zie verderop in Zc 4:1.
- Mt 4:1-10: waar staat dat Satan fysiek materialiseerde of zelfs dat hij zichtbaar werd voor menselijke zintuigen? Alles pleit voor een ‘geestelijke’ satanische aanwezigheid, of Satans verzoeken-de werkzaamheid in de geest van Jezus. Immers hoe is te verklaren dat de duivel Jezus meenam “... en toonde Hem alle koninkrijken van de wereld en hun heerlijkheid”? Kan iemand op een Israëlitische berg “alle koninkrijken van de wereld en hun heerlijkheid” aanschouwen? Het kan toch niet anders dan dat de duivel deze dingen ‘in de geest’, als (droom)beeld of visioen aan Jezus toonde! Vergelijk dit met Op 21:10.
- Openbaring: de Satan is in werkelijkheid geen “draak”, “sprinkhaan” of eender welk monster. Dit zijn symbolische voorstellingen van een onderliggende werkelijkheid. De Heer gaf Zijn Openbaring in tekenen (Op 1:1).

6. Zijn engelen geslachtsloos?

Ook nog zo’n misvatting. Wij kunnen niet zeggen dat de engelen geslachtsloos zijn. Daar staat niets van in de Bijbel. Hola, zullen sommigen zeggen, de Heer zei toch dat zowel engelen als degenen die door de opstanding in de hemel komen niet worden uitgehuwelijkt!:

Mt 22:30 “Want in de opstanding nemen ze niet ten huwelijk en worden ze niet ten huwelijk gegeven, maar ze zijn als engelen van God in de hemel”.

bestaat (overeenkomstig wat de Heer zei in Lk 24:39) en dus geen bloed bevat. Het “natuurlijk” lichaam moet alleszins “veranderd” (1Ko 15:51) worden in een “geestelijk lichaam” (1Ko 15:44).

Hier staat echter niet dat hemelingen, zoals engelen, geslachtsloos zijn! Er staat enkel dat zij niet huwen! Er staat evenmin ‘dat wij engelen zullen zijn’, zoals sommigen denken, maar “ALS engelen”: zoals zij niet huwen, zo wij evenmin.

Wat denkt u: is het opstandingslichaam van onze Heer geslachtsloos? Zullen wij geslachtsloos in de hemel verblijven? Dat kan je uit Mt 22:30 en de rest van de Schrift beslist niet opmaken. Ik ben eerder geneigd te denken dat wij in de opstanding zullen blijven zoals we zijn, in onze mannelijkheid of vrouwelijkheid, en dat degenen die naar de hemel gaan hun persoonlijkheid niet zullen verliezen.

Waren de opstandige engelen van Gn 6 geslachtsloos die zagen “dat de dochters der mensen schoon waren, en zij namen zich daaruit vrouwen”? (Gn 6:2). Wijst dit op geslachtsloosheid? Zie ook wat Judas (de halfbroer van Jezus) schrijft:

Jd 6-7 “En de engelen, die hun oorspronkelijke staat niet hebben bewaard, maar hun eigen woonplaats verlaten hebben, heeft Hij voor het oordeel op de grote dag met eeuwige boeien in de duisternis in verzekerde bewaring gesteld. 7 Evenzo is het met Sodom en Gomorra, en de steden eromheen, die op dezelfde wijze als zij hoererij bedreven¹⁵ hebben, en ander vlees achterna zijn gegaan. Zij liggen daar als een waarschuwend voorbeeld van het ondergaan van de straf van eeuwig vuur”.

Het minste wat je hierbij kan zeggen is dat engelen zich geslachtelijk kunnen manifesteren, al dan niet in de hemel, maar zeker wel op aarde.

Er staat ook dat zij “*ander vlees*” (vs. 7) achterna gingen. Dit bewijst dat zij een lichaam hebben van “vlees”, zoals ook het opstandingslichaam van de Heer Jezus van vlees was (Lk 24:39). De uitdrukking “*ander vlees*” bewijst ook dat het vlees van aardse mensen “anders” is dan dat van engelen.

Dat deze engelen zondigden omdat zij “*ander vlees achterna gingen*” wil zeggen: zij hadden bij de gemeenschap moeten blijven zoals die in de hemel bestaat. De parallel wordt getrokken met Sodom en Gomorra: Engelen die gemeenschap hebben met aardse mensen zijn op vergelijkbare wijze zondig als praktiserende homoseksuelen. Zoals homoseksuele omgang 1° hoererij is en 2° onnatuurlijk, zo is ook de gemeenschap van engelen met mensen 1° hoererij en 2° onnatuurlijk, en God laat dit niet ongestraft.

7. Zijn alle engelen mannelijk?

Er zijn ook onderzoekers die menen dat alle engelen mannelijk zijn. Alle verwijzingen in de Bijbel naar engelen schijnen op te leveren dat die engelen mannelijk zijn of dat zij op aarde herkenbaar als *mannen* verschenen (zie Gn 19:5). Maar zijn *alle* engelen in de hemel wel mannelijk? Dat is beslist niet zeker! Wat dunkt u: hebben de (mannelijke) engelen uit Gn 6 zich misdragen omdat er in de hemel geen vrouwelijke engelen zijn, óf hebben zij zich misdragen omdat zij “hoereerden” en tegennatuurlijk “*ander vlees*” achterna gegaan zijn, zoals Jd 6-7 leert? Als Judas zegt dat zij “hoereerden”, betekent dit dan niet dat zij iets ‘buitenechtelijks’ hebben gedaan ten aanzien van hun overeenkomstige bestaande relaties in de hemel? Is het aannemelijk dat er *mannelijke* engelen zijn, die zich kunnen *voortplanten* (alleszins op aarde), maar die in de hemel geen vrouwelijke partners beschikbaar hebben? Allemaal open vragen, die het beslist niet vanzelfsprekend maken dat engelen altijd mannelijk zijn.

Laten we nu even aannemen dat alle engelen mannelijk zijn, betekent dit dan ook dat alle opgestane gelovigen *mannelijk* zullen zijn of worden? Ik ben eerder geneigd te denken dat wij in de opstanding blijven zoals we zijn, in onze mannelijkheid of vrouwelijkheid, en dat wij onze persoonlijkheid niet zullen verliezen als wij naar de hemel gaan.

Maar er is in de Schrift hierover geen volkomen duidelijkheid. Wat we wèl zeker weten is dat in de hemel niet getrouwd wordt, maar de Heer zei niét dat hemelingen geslachtsloos zijn, en Hij zei niét dat zij allen mannelijk zijn (Mt 22:30). Wij weten dus nu goed wat de Heer zei, maar ook wat Hij niét zei, en daar houden we ons aan. Dat betekent verder dat we ons moeten hoeden voor alle ge-

¹⁵ *ekporneúo*: zeer losbandig leven, ontucht bedrijven (Spectrum Gr.-Ned. woordenboek).

dachten en uitspraken die geen grond vinden in de Schrift. Wij moeten van aardse instellingen en gebruiken, niet zomaar denken dat die voor de hemel evenzo natuurlijk zijn. De hemel is NIET een kopie van de aarde maar blijft voor ons een erg onbekend gegeven. De hemel is geheel anders.

E-mail: verhoevenmarc@skynet.be

Homepage: www.verhoevenmarc.be of users.skynet.be/fa390968

Ga hier naar de [Nieuwste Artikelen](#) of www.verhoevenmarc.be/NieuwsteArtikelen.htm